

Støttekonstruksjoner og seismiske laster

Banafshe Heidar

2022-11-01

Støttekonstruksjoner

Eurokode 8 - del 5 setter krav til prosjektering av støttevegger for påkjenninger fra jordskjelv.

Støttevegger menes både støttemurer i betong og naturstein, permanent spunt, slissevegger og annen type støttevegger.

Permanente støttekonstruksjoner

Generelle krav iht. Eurokode 8 - del 5 for en støttekonstruksjon under og etter et jordskjelv er:

- Støttekonstruksjonen skal fortsatt oppfylle sin funksjon uten signifikante strukturelle skader
- Permanente deformasjoner i form av glidning (bak og under støttekonstruksjon) og velting (på grunn av irreversible deformasjoner) skal være akseptable slik at funksjonelle og estetiske krav fortsatt er oppfylt

Midlertidige støttekonstruksjoner

- I henhold til følgende standarder kan det sees bort fra seismiske krefter for midlertidige støttekonstruksjoner dersom de ikke berører eksisterende konstruksjoner eller områdestabilitet. (**NS-EN1991-1-6:2005/NA:2008 under punkt "NA.4.13 og i NS-EN 1990:2002+A1:2005+NA:2016 på tabell 2.1)**
- Støttekonstruksjoner der grunntype er A-E med en dimensjonerende brukstid mindre eller lik 2 år oppfyller utelateskriteria
- **NS-EN1998-1** Midlertidige konstruksjoner med dimensjonerende brukstid mindre eller lik 10 år kan normalt settes en klasse lavere enn anbefalingen i tabell NA.4 (902).
- Midlertidig spunt behøver ikke sjekkes mot seismisk påvirkning forutsatt at kollaps av midlertidig spunt ikke påvirker eksisterende permanente konstruksjoner jf. NA.4.13 i Eurokode 1 - del 1- 6.

Tabell NA.4 (902) — Veiledende valg av seismisk klasse

Byggverk	I	II	IIIa	IIIb	IV
Byggverk der konsekvensene av sammenbrudd er særlig store					x
Viktig infrastruktur: sykehus, brannstasjoner, redningssentraler, kraftforsyning og lignende			(x)	x	
Industrianlegg ^{a)}		x	x		
Tårn, skorsteiner, siloer	(x)	x			
Kaier og havneanlegg ^{b)}	x	(x)			
Støttemurer, nedgravde konstruksjoner, geotekniske konstruksjoner ^{c)}	x	(x)			
Byggverk med store, og vedvarende, ansamlinger av mennesker og som ofte er i bruk: kjøpesentre, konferanselokaler, kinosaler, kulturelle institusjoner			x		
Byggverk med store, men sjeldne, ansamlinger av mennesker: tribuner, sportshaller		x			
Byggverk med små, men vedvarende, ansamlinger av mennesker og som ofte er i bruk: idrettsbygg		x			
Skoler og institusjonsbygg		(x)	x		
Kontorer, forretningsbygg, hotell og boligbygg		x			
Småhus, rekkehus, mindre lagerhus	x				
Landbruksbygg ^{d)}	x				
Kaier og fortøyningsanlegg for sport og fritid	x				
<p>MERKNAD Kryss uten parentes angir normalt valg av seismisk klasse.</p> <p>a Der det er fare for stor skade på miljø og/eller biomangfold bør klasse IIIa velges.</p> <p>b Der havneanlegg er en del av industrianlegg må disse vurderes også som industrianlegg</p> <p>c Der bortfall av konstruksjoner påvirker stabiliteten til en konstruksjon med høyere konsekvensklasse må tilsvarende høyere konsekvensklasse vurderes. Konstruksjoner som bidrar til stabilitet langs vei og spor bør vurderes tilsvarende som bruer, se NS-EN 1998-2/NA.</p> <p>d Landbruksbygg med fare for stor skade på miljø bør vurderes som industribygg</p>					

I henhold til NS-EN 1998-1 tilsvares seismisk klasser for bygninger omtrent konsekvensklasser/ pålidelighetsklasse defineret i eurokode 0

- Vegnormal N400:2022-01-01 i **krav** 5.13-1

For konstruksjoner som er lokalisert over veg, som er av større samfunnsmessig betydning enn selve konstruksjonen, skal underliggende veg bestemme valg av seismisk klasse for konstruksjonen. Seismisk klasse for bruer bestemmes i henhold til Eurokode 8 - del 2

Konstruksjon som skal prosjekteres og bygges som bru, blant annet støttevegger med konstruksjonshøyde $\geq 5,0$ m, kulverter, løsmassetunneler, veglokk/ vegoverbygg. Med støttevegger menes både støttemurer i betong og naturstein, permanent spunt, slissevegg og annen type støttevegg. For seismisk klasse for bruer vises det til N400 Bruprosjektering og NS-EN 1998-2

- Vegnormal N200 vegbygging: KRAV 1.3 **SKAL** GJELDENE FRA 22.06.2021

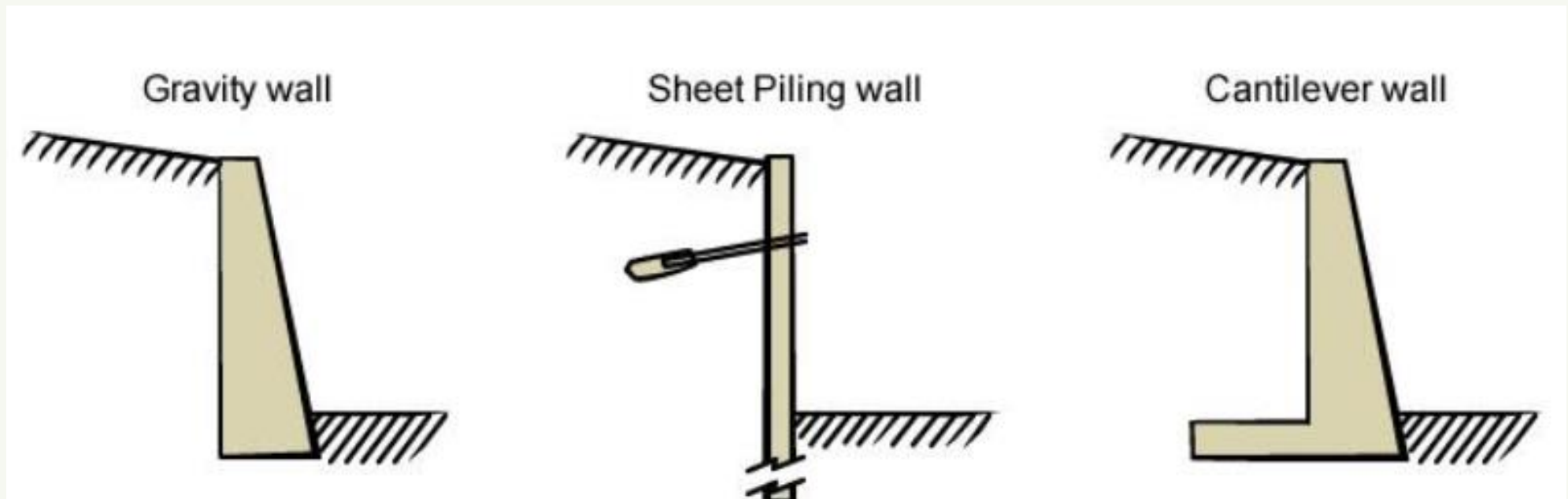
I områder med kvikkleire (sprøbruddmaterialer) skal vegprosjekter plasseres i geoteknisk kategori 3.

KRAV 1.74 **SKAL** GJELDENE FRA 22.06.2021

Geotekniske konstruksjoner skal ha samme seismisk klasse som konstruksjonen de støtter.

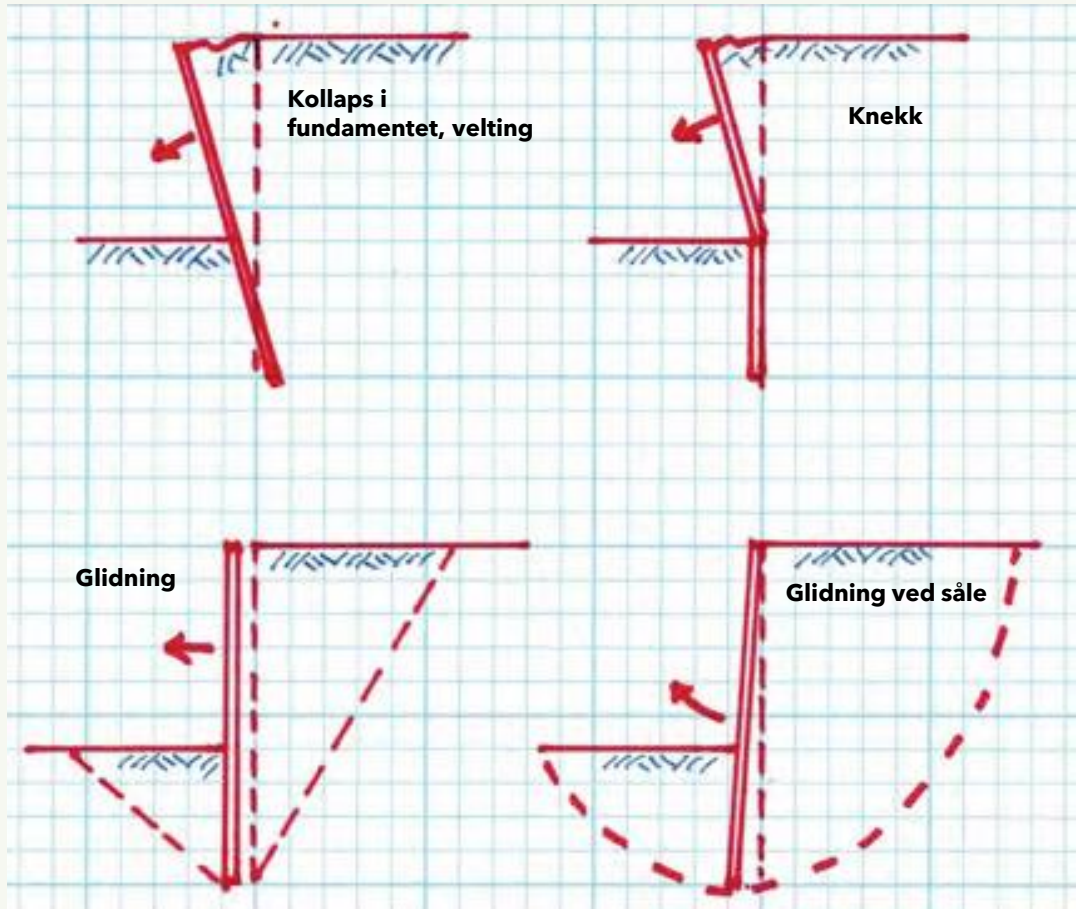
I Norge bruker vi forskjellige støttekonstruksjoner:

- Gravitasjonsmur
- Forankrede eller ikke forankrede spunt
- Murer både vinkelmur og tørrmur og andre type mur

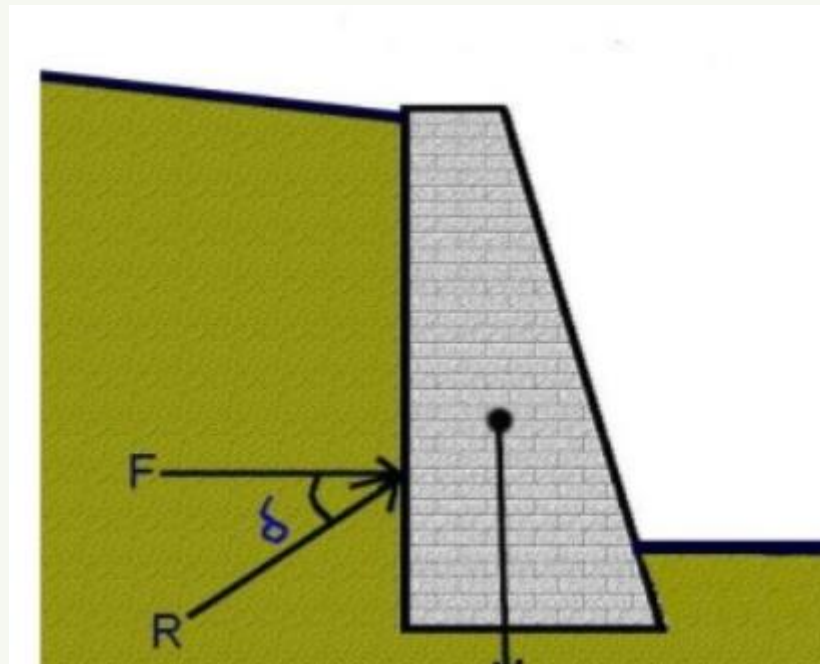

Mulig årsak til kollaps mens og etter jordskjelv

Gravitasjonsmurer

- Enkleste støttekonstruksjoner
- Stor tykkelse og høy stivhet
- De kan ikke bøyes/ de er lik som stiv vegg
- Brudd vil skje ved glidning av såle/ velting av muren/ bæreevnebrudd i jorden under såle

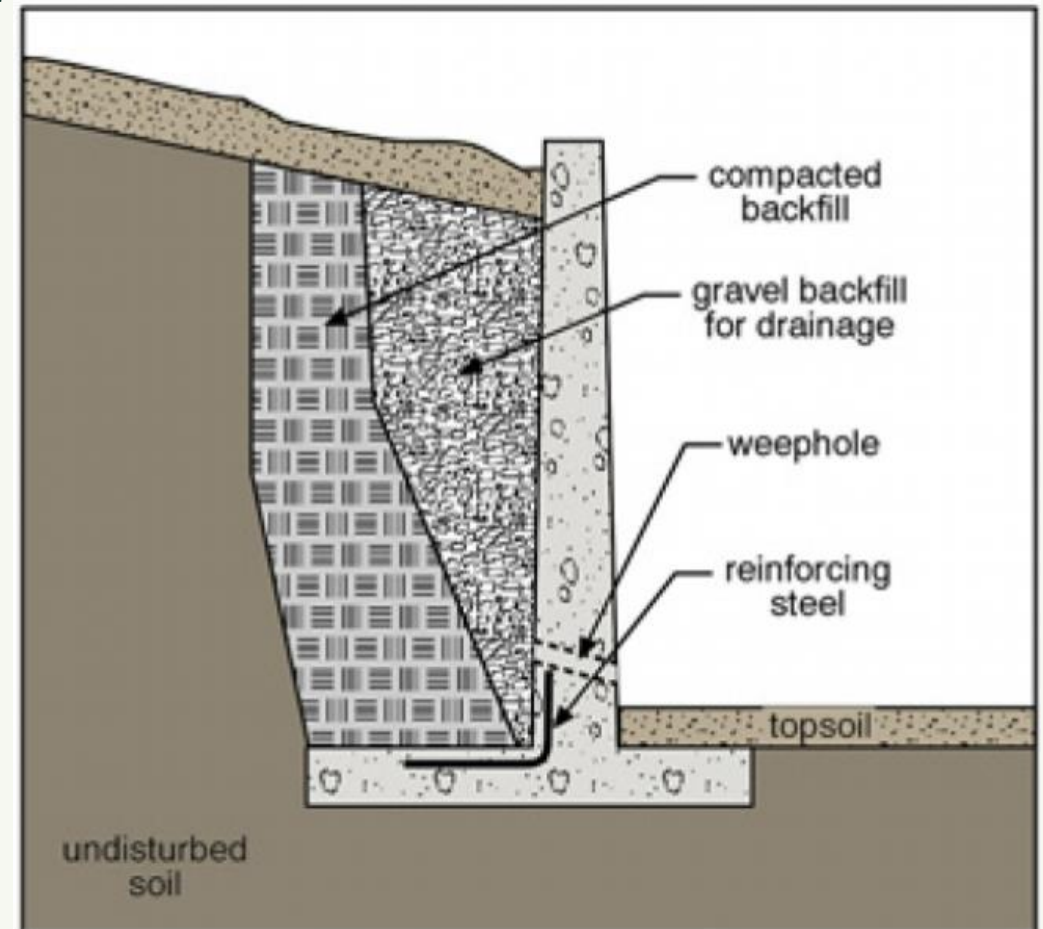
Tørrmurer

I Norge er det vanlig å benytte seg av tørrmurer. Seismisk dimensjonering av disse kan utføres med metodene beskrives senere. Relativ bevegelse og friksjon mellom murblokkene bør tas hensyn til i beregningsmodellene.

Vinkelmur

- Samme brudmekanisme som gravitasjonsmurer
- Men muren (betongen) kan gå til brudd

Står vi her?

Støttemur må dimensjoners for seismiske laster i tillegg til statiske laster

Vi skal dimensjonere for en seismisk påvirkning og standarden åpner for flere måter å modellere denne påvirkningen:

1. Pseudostatistiske håndberegningsmetoder som gitt i EC8-5 Annex E:

- Metode for stive støttemurer / kjeller
- Mononobe-Okabe metode

2. Pseudostatisk FEA i Plaxis

3. Tidsdomene FEA (omtales ikke her- tidskrevende- det kan utføres ved spesielle tilfeller)

Laster på stive støttekonstruksjoner som landkar

Kontroll av dynamisk tilleggslast på en mur i Kristiansand, 4 m høy, jorda under og bak muren defineres som grunntype E

Tilleggslast påføres i midtpunkt av muren

$$\Delta P_d = \alpha \cdot S \cdot \gamma \cdot H^2$$

$$\alpha = a_g/g = a_{gR} \cdot \gamma_I/g = 0,35 \cdot 1,0 / 9,81 = 0,036$$

$$\Delta P_d = 0,036 \cdot 1,6 \cdot 19 \cdot 4^2 = 14,7 \text{ kN/m}^2$$

Kristiansand $a_{gR} = 0,35$

Tyngdetetthet $\gamma = 19 \text{ kN/m}^3$

Murhøyde $H = 4 \text{ m}$

Grunntype E $S = 1,6$

Mononobe-Okabe metode

Pseudo-statisk seismisk koeffisient

$$k_h = (a_g/g) \cdot S/r$$

$$k_v = \pm 0,33 k_h$$

Table 7.1 — Values of factor r for the calculation of the horizontal seismic coefficient

Type of retaining structure	r
Free gravity walls that can accept a displacement up to $d_r = 300 \alpha \cdot S$ (mm)	2
Free gravity walls that can accept a displacement up to $d_r = 200 \alpha \cdot S$ (mm)	1,5
Flexural reinforced concrete walls, anchored or braced walls, reinforced concrete walls founded on vertical piles, restrained basement walls and bridge abutments	1

Beregning av seismiske koeffisienter for en vinkelmur i grunntype B i Kristiansand og seismisk klasse II (Jordskjelvdesign SVV rap.604)

$$\alpha = a_g/g = \gamma_I \cdot a_{gR}/g = 1,0 \cdot 0,35 / 9,81 = 0,036$$

$$k_h = 0,036 \cdot 1,35 / 1,0 = 0,049 \text{ Horizontal seismisk koeffisient}$$

$$k_v = \pm 0,33 \cdot 0,049 = \pm 0,016 \text{ Vertikal seismisk koeffisient}$$

Kristiansand   **$a_{gR} = 0,35$**

Grunntype B   **$S = 1,35$**

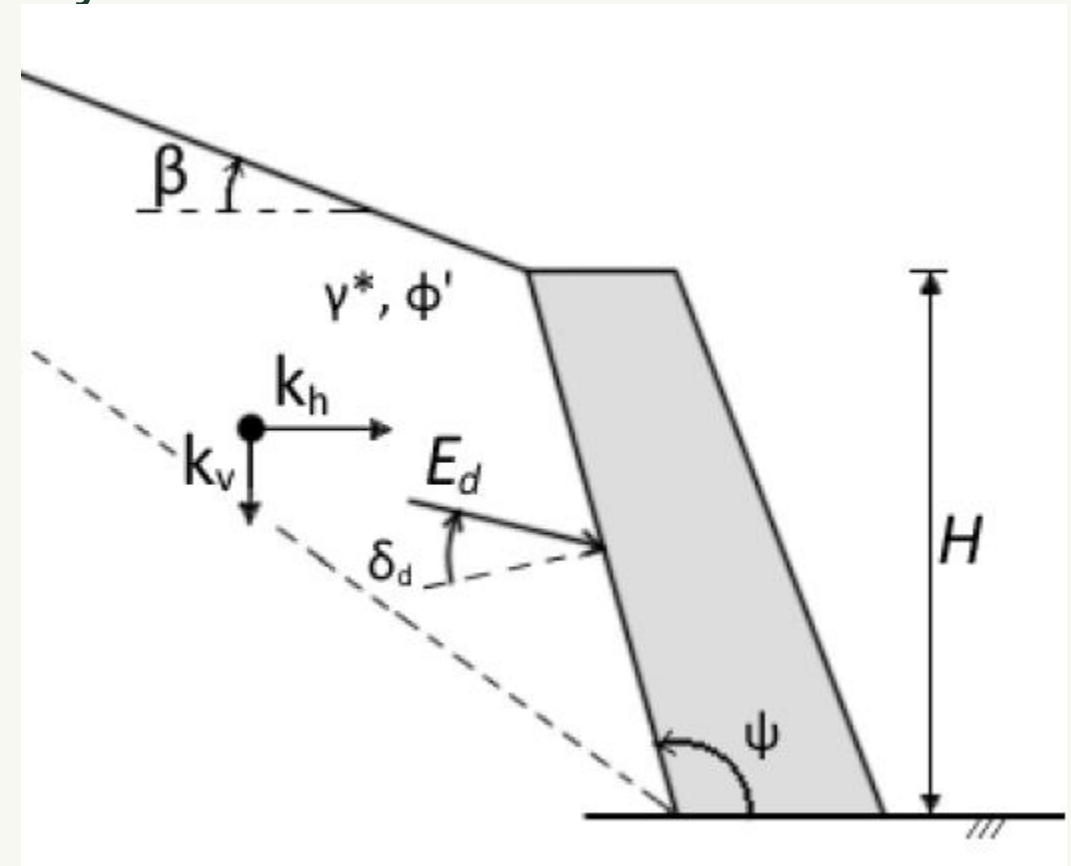
seismisk klasse II   **$\gamma_I = 1$**

Total kraft som virker på støttekonstruksjonen

$$E_d = \frac{1}{2} \gamma' (1 \pm kv) K \cdot H^2 + E_{ws} + E_{wd}$$

- H Høyden av mur
- E_{ws} Statisk porevanntrykk i løsmassene bak støttemur
- E_{wd} Dynamisk porevanntrykk i løsmassene bak støttemur
- γ' Jordas tyngdetetthet
- K Jordtrykk koeffisient (Statisk og dynamisk)
- K_v Vertikal seismisk koeffisient

$$\Delta E_d = E_d - E$$

Angrepspunktet til det dynamiske tillegg av jordtrykket (ΔE_d) kan plasseres $0,6 \cdot H$ fra foten av støttekonstruksjonen

Hvor jordtrykkskoeffisient K er beregnet ved hjelp av følgende

$$K = \frac{\sin^2(\psi + \varphi'_d - \theta)}{\cos\theta \sin^2 \psi \sin(\psi - \theta - \delta_d) \left[1 + \sqrt{\frac{\sin(\varphi'_d + \delta_d) \sin(\varphi'_d - \beta - \theta)}{\sin(\psi - \theta - \delta_d) \sin(\psi + \beta)}} \right]^2}$$

δ_d er ruhet mellom jorda bak mur og muren (NS-EN 1997-1)

$$\delta_d = \tan^{-1}(\tan \delta / \gamma \varphi')$$

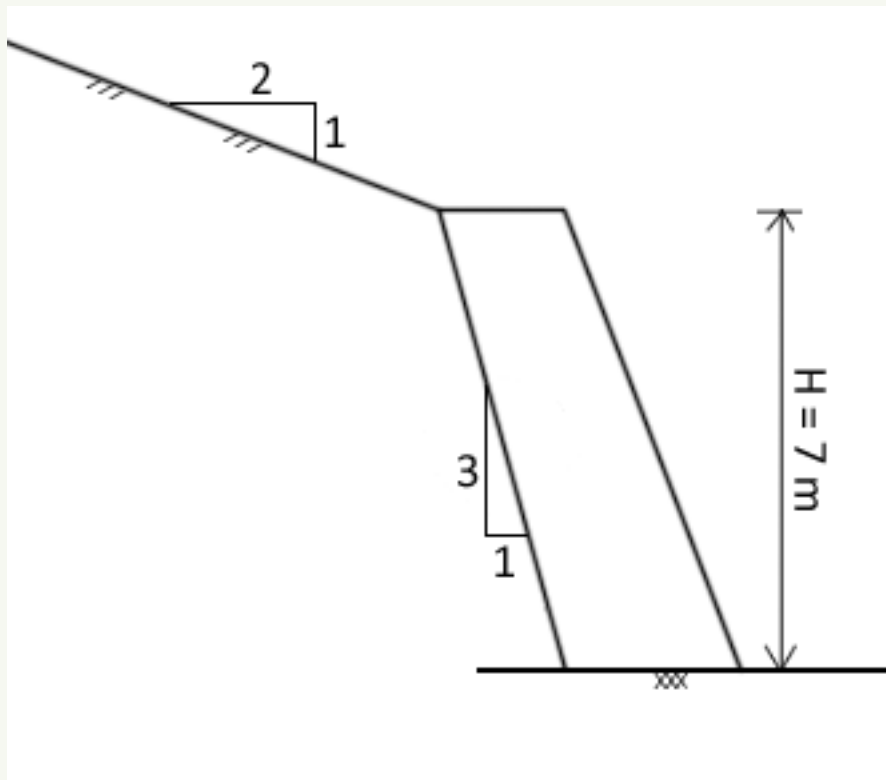
Dersom grunnvannstand ligger lavere enn støttemuren (drenert bakfylling) er $\gamma' = \gamma$ og $E_{ws}, E_{wd} = 0$

$$\tan \theta = \frac{k_h}{1 \pm k_v}$$

Ligningen kan brukes hvis følgende forutsetning er oppfylt

$$\beta \leq \varphi'_d - \theta$$

Eksempel

Ved å sette $k_h = k_v = 0$, kan man beregne jordtrykk uten jordskjelv med de samme formlene som er presentert i slide 19.

Parameter	
Friksjonsvinkel	$\Phi' = 42^\circ, \Phi'_d = 36,9^\circ$
Tyngdetetthet jord	$\gamma' = 19 \text{ kN/m}^3$
Seismisk koeffisient horisontalt	$K_h = 0,058$
Seismisk koeffisient vertikalt	$K_v = 0,019$
Materialfaktor	$\gamma_{\Phi'} = 1,2$
Terrenghelning bak mur	$\beta = 26,5^\circ$
Vinkel bak mur	$\psi = 108,5^\circ$
Ruhet mellom jord-vegg, dim	$\delta_d = 24,6^\circ$
$\tan \theta = k_h / (1 - k_v)$	$4,11^\circ$

Med tallene i tabellen i forrige slide får man

$$K=0,236$$

$$E_d= 111,94 \text{ kN/m}$$

Man skal beregne E_d med motsatt fortegn for k_v

Med $k_h = k_v = 0$ $K= 0,166$ og $E=77,4 \text{ kN/m}$

$$\Delta E_d = E_d - E = 111,94 - 77,4 = 34,54 \text{ kN/m} \quad \text{Det dynamiske tillegget fra jordskjelvet}$$

Den statiske delen av kraften E_d settes på $H/3$ og den dynamiske på $0,6H$.

Angrepspunktet h for E_d kan dermed regnes ut på følgende måte:

$$\begin{aligned} h &= (EH/3 + E_d * 0,6 * H) / E_d \\ &= (77,4 * 7/3 + 34,54 * 0,6 * 7) / 111,94 = 2,9 \text{ m} \end{aligned}$$

Stag

Stag er omtalt i EC8-5, kapittel 7.4.2. og skal dimensjoneres i henhold til likevekt av den kritiske jordmassen under et jordskjelv. (Dette gjelder for permanent spunt)

Dette betyr at dersom en støttekonstruksjon er stagforankret i løsmasser skal stagene ha innfestingssone utenfor bruddsonen. Stagene skal også ha tilstrekkelig kapasitet til å tilpasse seg de seismiske deformasjonene i grunnen.

Staglengde skal bestemmes til å være lenger enn for ikke-seismiske laster.

EC8-5, kap. 7.4.2 (5) oppgir at staglengden L_e kan estimeres med ligning under:

$$L_e = L_s (1 + 1,5 \alpha S)$$

Hvor L_s er staglengde for statiske laster.

Pseudostatisk FEA i Plaxis (støttemur / spunt)

Pseudo-statistiske metoder betyr at man bruker ekvivalente statiske laster for å representere jordskjelvpåvirkning.

Grunnens akselarsjonsratio, $\alpha \cdot S$	Damping ratio	V_s/V_{smax}	G_{max}/G_{max}
0,1	0,03	0,9 ($\pm 0,07$)	0,80 ($\pm 0,10$)
0,2	0,06	0,70 ($\pm 0,15$)	0,5 ($\pm 0,2$)
0,3	0,1	0,6 ($\pm 0,15$)	0,36 ($\pm 0,2$)

Husk å redusere V_{smax} og G_{max} i materialboksen i Plaxis.

Pseudostatisk FEA i Plaxis

Samme modell som i den statiske beregningen benyttes- Plaxis må støtte *Dynamisk* versjon

Endre V_s og G_{max} til dynamiske verdier basert på tabellen på forrige side

Rayleigh damping (α og β) for jorda brukes for riktig dempingsforhold og tilsvarende frekvensene basert på forrige slide . Den første target frekvensen er $f_1 = \frac{V_s}{4H}$

Veggen er modellert som elastisk plate med riktig EA og EI

Det velges dynamiske randbetingelser, viskøse dempere ved de vertikale rendene

I tillegg benyttes randbetingelse som heter *tied degrees of freedom* for de vertikale rendene x_{min} og x_{max} (Denne funksjonen binder nodene på den høyre og venstre side av rendene sammen slik at de får lik forskyvning når svingningene inntreffer)

Dynamisk fase i beregningsfase etter sikkerhetsfase benyttes

Soil - Hardening soil - Sand

General Parameters Groundwater Thermal Interfaces Initial

Property	Unit	Value
Material set		
Identification		Sand
Material model		Hardening soil
Drainage type		Drained
Colour		RGB 134, 234, 162
Comments		
General properties		
V_{unsat}	kN/m ²	17.00
V_{set}	kN/m ²	20.00
Advanced		
Void ratio		
Dilatancy cut-off		☐
e_{int}		0.5000
e_{min}		0.000
e_{max}		999.0
Damping		
Rayleigh α		0.5712
Rayleigh β		1.447E-3

Single DOF equivalence

Target 1		Target 2	
ζ	5.000 %	ζ	5.000 %
f	1.000 Hz	f	10.00 Hz
ω	5.283 rad/s	ω	62.83 rad/s

Log scale

Next OK Cancel

Model explorer (Phase_1)

- Attributes library
- Geometry
- Groups
- Soils
- Plates
- Interfaces
- Line loads
- Node-to-node anchors
- Groundwater flow BCs
- Embedded pile rows
- Model conditions
  - Deformations
  - Dynamics
    - BoundaryXMin: Viscous
    - BoundaryXMax: Viscous
    - BoundaryYMin: None
    - BoundaryYMax: None
    - Normal relax coeff C1: 1.000
    - Tangential relax coeff C2: 1.000
- GroundwaterFlow
- Precipitation
- PseudoStatic
- Water

Soil - Linear elastic - <NoName>

General Parameters Groundwater Thermal Interfaces Initial

Property	Unit	Value
Stiffness		
E'	kN/m ²	0.000
ν' (nu)		0.000
Alternatives		
G	kN/m ²	0.000
E_{oed}	kN/m ²	0.000
Velocities		
V_s	m/s	0.000
V_p	m/s	0.000
Advanced		

Next OK Cancel

Phases

- Initial phase [InitialPhase]
- Spurt [Phase_1]
- Utgraving til innvendig avstivning [Phase_2]
- Innvendig avstivning [Phase_3]
- CFI [Phase_4]
- 2. utgraving [Phase_5]
- CFI [Phase_6]
- Meger [Phase_7]
- CFI [Phase_8]
- Phase_9**

Name	Value
General	
ID	Phase_9
Start from phase	Meger
Calculation type	Dynamic
Loading type	Staged construction
Pore pressure calculation type	Use pressures from previous phase
Dynamic time interval	4.000 s
Estimated end time	0.04630E-3 day
First step	
Last step	
Design approach	(None)
Deformation control parameters	
Ignore undr. behaviour (A,B)	☐
Reset displacements to zero	☒
Reset small strain	☒
Reset state variables	☐
Reset time	☐
Ignore suction	☒
Cavitation cut-off	☐
Cavitation stress	100.0 kN/m ²
Numerical control parameters	
Max cores to use	256
Max number of steps stored	1
Use default iter parameters	☒
Max steps	100
Time step determination	Automatic
Number of sub steps	Automatic
Tolerated error	0.01000
Max unloading steps	5
Max load fraction per step	0.5000
Over-relaxation factor	1.200
Max number of iterations	60
Desired min number of iterations	6
Desired max number of iterations	15
Use line search	☐

Takk for oppmerksomheten!